

HỒ SƠ TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI - NĂM 2024

1. Tác phẩm:

- Tên tác phẩm: **Đừng để sức nóng đốt cháy sự bền vững**
- Thể loại: Chương trình phát thanh chuyên đề tiếng dân tộc thiểu số (tiếng Thái)
- Thời lượng: 29 phút 54 giây
- Thời gian phát sóng: 15/04/2024

2. Tác giả:

- Tên tác giả, nhóm tác giả: Bá Phụng- Hà Huyền- Ái Vân- Phương Chính- Tiến Quân
- Đơn vị: Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hóa
- Địa chỉ đơn vị: Đại lộ Hùng Vương, Phường Đông Hải, TP Thanh Hóa
- Điện thoại liên hệ: 0888.119.929
- Email: Baphuong.ttv@gmail.com

3. Nhóm cùng thể hiện tác phẩm

- Người thể hiện: Bá Phụng- Ái Vân
- Biên tập: Bá Phụng
- Kỹ thuật viên dàn dựng: Tiến Quân
- Đạo diễn: Bá Phụng- Hà Huyền

4. Thông tin ghi trên bằng khen:

- Tên tác phẩm: **Đừng để sức nóng đốt cháy sự bền vững**
- **Nhóm tác giả:** Cầm Bá Phụng (**Bút danh Bá Phụng**), Hà Thị Thanh Huyền (**Bút danh Hà Huyền**), Phạm Thị Ái Vân (**Bút danh Ái Vân**), Lò Thị Chính (**Bút danh Phương Chính**), Hà Tiến Quân (**Bút danh Tiến Quân**)

XÁC NHẬN THỦ TRƯỞNG ĐƠN VỊ
(ký tên, đóng dấu)

KỊCH BẢN
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ 16, NĂM 2024

Tên tác phẩm: **ĐỪNG ĐỂ SỨC NÓNG ĐÓT CHÁY SỰ BỀN VỮNG**

Thể loại: **Chương trình Phát thanh chuyên đề tiếng dân tộc thiểu số (tiếng Thái)**

Thời lượng: **29 phút 54 giây**

Thời gian phát sóng: **15/04/2024**

Chỉ đạo nội dung: Phạm Văn Báu

Chỉ đạo sản xuất: Nguyễn Huy Long

Tổ chức sản xuất: Trịnh Mai Hương – Nguyễn Thị Thu Hường

Kịch bản: Cẩm Bá Phượng

Thực hiện: Bá Phượng - Hà Huyền – Ái Vân - Phương Chính – Tiến Quân

STT	Nội dung	Ghi chú
1	<i>Nhạc hiệu chương trình Phát thanh tiếng Thái của Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hóa</i>	16’’
2	<i>Âm thanh tiếng cồng chiêng, khua luống trong lễ hội BTV dẫn tiếng Thái tại không gian lễ hội</i>	Chạy âm thanh cồng, chiêng 8’’ trước khi BTV dẫn
3	BTV Bá Phượng: Kính chào bà con và các bạn! Rất vui được đồng hành cùng bà con và các bạn trong chương trình phát thanh tiếng Thái của Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hóa. Tôi là BTV Bá Phượng và người đồng hành cùng chúng ta hôm nay là BTV Ái Vân. Chào chị Ái Vân! BTV Ái Vân: Vâng, BTV Ái Vân xin kính chào bà con, chào Anh Bá Phượng. Bà con và anh Bá Phượng có nhận ra những thanh âm rộn rã mà chúng ta đang nghe không ạ? <i>(Đẩy to âm thanh hiện trường 5 giây)</i> BTV Bá Phượng: Vâng, đây là thanh âm của tiếng cồng chiêng, tiếng khua luống rộn ràng do đồng bào Thái diễn xướng chào đón du khách thập phương đến với “Liên hoan văn nghệ dân gian - Phiên chợ vùng cao, Lễ hội Hương sắc vùng cao và Tuần lễ Văn hóa, Thể thao và Du lịch huyện Thường Xuân năm	Âm thanh, tiếng động nền vẫn là tiếng cồng, chiêng, tiếng lao xao của người dân, tiếng của BTC lễ hội

2023”.

BTV Ái Vân: Lễ hội sôi động này đang được tổ chức tại bản Mạ, huyện Thường Xuân, một bản du lịch sinh thái cộng đồng đang được nhiều du khách trong và ngoài tỉnh quan tâm thời gian gần đây. Sự kiện này là một trong những hoạt động kích cầu du lịch của huyện Thường Xuân, nói riêng, của ngành du lịch tỉnh Thanh Hóa, nói chung. Chương trình hôm nay, chúng tôi cũng sẽ dành trọn thời lượng để nói về chủ đề phát triển du lịch cộng đồng, hay còn gọi là du lịch bản.

BTV Bá Phụng: Vâng, một chủ đề không mới, nhưng đang rất “nóng” trong thời gian gần đây, được các cấp ủy, chính quyền, người dân, đặc biệt là đồng bào các dân tộc thiểu số ở miền núi Thanh Hóa quan tâm, theo dõi.

BTV Ái Vân: Chính vì vậy, tựa đề của chương trình này sẽ là “ĐỪNG ĐỂ SỨC NÓNG ĐÓT CHÁY SỰ BỀN VỮNG”. Thực trạng phát triển du lịch “nóng” và ồ ạt của các địa phương, người dân đã và đang tham gia ở mức độ nào? Đây là đặc trưng của du lịch miền núi? Phát triển theo hướng nào mới là bền vững?

BTV Bá Phụng: Trong thời gian ngắn chúng tôi không thể trả lời hết những câu hỏi ấy, tuy nhiên, chương trình này sẽ kể với quý vị câu chuyện làm du lịch cộng đồng của đồng bào dân tộc thiểu số về những thời cơ và thách thức, thuận lợi và khó khăn, chúng ta cũng sẽ cùng bàn luận để phân nào tìm ra con đường phát triển bền vững cho du lịch tỉnh Thanh Hóa nói chung và đồng bào vùng cao nói riêng.

BTV Ái Vân: Trước tiên, mời đồng bào và các bạn cùng nghe cuộc trò chuyện của BTV Bá Phụng với PGS.TS Mai Văn Tùng, Trưởng Khoa Khoa học Xã hội, trường Đại học Hồng Đức, để phân

	nào hiểu hơn về những tiềm năng, thế mạnh của khu vực miền núi, vùng đồng bào DTTS tỉnh Thanh Hóa trong phát triển du lịch. Xin chào anh Bá Phụng và tôi cũng sẽ gặp lại bà con và các bạn trong ít phút nữa nhé.	
4	Nhạc cắt	4’’
5	BTV Bá Phụng: Xin cảm ơn PGS TS Mai Văn Tùng đã nhận lời tham gia cuộc trao đổi của Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hóa. PGS TS Mai Văn Tùng: Xin chào quý vị khán thính giả của Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hóa. Xin chào BTV Bá Phụng! BTV Bá Phụng: Vâng, tôi được biết PGS vừa có chuyến đi thực tế tại Pù Luông, Bá Thước. Ông cảm nhận thế nào về phong cảnh, con người và văn hóa của các dân tộc ở vùng cao Bá Thước qua chuyến đi này ạ? PGS TS Mai Văn Tùng: Tôi là người có nhiều năm gắn bó với vùng cao, với đồng bào ở khu vực này. Khi nhắc đến vùng cao xứ Thanh, chúng ta phải nói đến khu du lịch cộng đồng Pù Luông. Đây là một không gian có điều kiện tự nhiên hết sức thuận lợi, phong cảnh thơ mộng, hùng vĩ; con người thân thiện, hiếu khách và còn giữ được nhiều nét văn hóa truyền thống đậm đà bản sắc dân tộc. Tất cả những giá trị đó là tài nguyên du lịch. BTV Bá Phụng: Có thể nói, Pù Luông là một đại diện điển hình của mảnh đất vùng cao xứ Thanh. Xin PGS hãy phân tích một chút về những yếu tố độc đáo và đa dạng về văn hóa truyền thống của	BTV hỏi bằng tiếng Thái, nhân vật trả lời tiếng phổ thông có đọc dịch tiếng Thái

các dân tộc thiểu số, trong phát triển du lịch được thể hiện như thế nào được không ạ?

PGS TS Mai Văn Tùng: Đây là nơi mà đồng bào sản sinh ra, bảo tồn và phát triển nhiều di sản văn hóa độc đáo. Từ nét ăn ở, nét mặc, đến các nét văn hóa tinh thần, cùng với phong cảnh thơ mộng hữu tình là nét đặc sắc mà không phải nơi nào cũng có được trên vùng đất xứ Thanh, nói riêng và cả nước, nói chung.

BTV Bá Phượng: Bên cạnh các nét văn hóa như PGS đã đề cập, còn các yếu tố khác, như: tài nguyên thiên nhiên, di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh... có đóng góp thế nào trong việc hình thành và phát triển du lịch ở miền núi Thanh Hóa ạ?

PGS Mai Văn Tùng: Du lịch cộng đồng phát triển được là dựa vào tổng thể các giá trị tài nguyên tự nhiên và tài nguyên nhân văn. Cho nên, những giá trị như di tích lịch sử, di tích khảo cổ học, hang động,... là những tài nguyên để chúng ta dựa vào đó để biến nó thành sản phẩm hữu ích, khai thác nó các sản phẩm của du lịch cộng đồng.

BTV Bá Phượng: Vâng, xin cảm ơn PGS Mai Văn Tùng với những thông tin rất bổ ích vừa rồi. Mới nghe PGS miêu tả đôi nét về vùng đất này mà trong tâm trí tôi đã hình dung về “nơi ước đến, chốn mong về” với những bản làng đẹp như tranh vẽ, con người hồn hậu chân chất, vẻ đẹp ấy làm mê hoặc du khách phương xa. Một trong những địa điểm như vậy là Pù Luông, Bá Thước. Xin kính mời PGS cùng đồng bào và lắng nghe những cảm nhận của du khách muôn phương khi về với vùng đất này qua phóng sự của phóng viên Hà Huyền.

6	Chạy tiếng thoi đưa dệt vải	10''
7	PV Hà Huyền: Chỉ cách đây vài năm thôi, tiếng lách cách thoi đưa vốn quen thuộc này đã biến mất trong mỗi nếp nhà sàn đồng bào Thái ở thôn Lặn Ngoài, xã Lũng Niêm, bởi sự phổ biến của các sản phẩm vải công nghiệp. Tuy nhiên, mọi thứ đã thay đổi khi huyện Bá Thước có chính sách khôi phục làng nghề thổ cẩm gắn với phát triển du lịch cộng đồng, từ đó đã giúp du khách có thêm những trải nghiệm thú vị khi về với Pù Luông.	Âm thanh nền là tiếng lách cách thoi đưa, dệt vải
8	Đẩy tiếng dệt, thoi đưa và tiếng trò chuyện của 2 vị khách nước ngoài	8''
9	Anh Lincoln và chị Julie là hai du khách đến từ Hoa Kỳ rất thích thú với những trải nghiệm về nghề dệt thổ cẩm của đồng bào Thái.	Âm thanh khách Tây
10	Tiếng xe máy di chuyển sang không gian khác, tiếng nói	3''
11	Sau khi chia tay bà con thôn Lặn Ngoài, hai vị khách này quyết định di chuyển về thôn Đôn, xã Thành Lâm, cách đó khoảng 10 cây số, để tiếp tục cuộc hành trình khám phá Pù Luông. Từ đây, anh Lincoln và chị Julie được trải nghiệm ngắm phong cảnh thiên nhiên, được thưởng thức các món ẩm thực truyền thống của dân bản, được trải nghiệm chế biến rượu cần, hoà mình vào không gian văn hoá nhà sàn, văn nghệ dân gian của người Thái... Anh Matt Lincoln, (Tiếng Anh, dịch lòng tiếng Thái): <i>Sự độc đáo của văn hoá bản địa là điều</i>	Tiếng xe, tiếng trò chuyện tại không gian làm rượu cần

kỳ diệu khiến tôi rời bỏ không khí ồn ào của thành phố để về đây.

Chị Julie (Tiếng Anh, dịch lòng tiếng Thái): Tôi rất tượng với thiên nhiên. Tiếp đến là văn hóa của người dân bản địa. Có rất nhiều sự khác biệt so với các thành phố tôi đã đi qua khi đến Việt Nam.

Thời gian gần đây, Pù Luông, Bá Thước đã trở thành điểm đến lý tưởng của hàng ngàn du khách trong và ngoài nước.

Chị Hà Thanh (du khách thành phố Thanh Hóa): Mọi thứ ở đây đều rất thiên nhiên. Con tôi muốn đi đến các trung tâm thương mại vào cuối tuần, nhưng vợ chồng tôi quyết định đưa các cháu về đây. Ngày đầu các cháu kêu chán, nhưng hôm nay lại nói không muốn về nữa.

PV Hà Huyền: Điều gì của Pù Luông có thể mời gọi và níu chân du khách? Cùng lắng nghe chia sẻ của chị Lauren, một du khách đến từ Hoa Kỳ và chúng ta có thể tìm được câu trả lời cho riêng mình.

Chị Lauren (Du khách Mỹ, nói tiếng Anh, đọc dịch tiếng Thái): Tôi nghĩ đây là một kỳ nghỉ tuyệt vời. Từ người hướng dẫn tận tình đến một ngôi làng với những ngôi nhà sàn đáng yêu. Gặp người dân bản địa ai cũng nở nụ cười chào đón. Qua hướng dẫn, tôi hiểu và cảm nhận rõ về những nét văn hóa độc đáo các dân tộc thiểu số ở Việt Nam. Về đây tôi được chào đón như những người bạn, được cùng ăn, cùng ở với đồng bào, những món ăn như cơm nếp, các loại rau luộc mà tôi chưa từng được ăn, rồi đến món cá... Mọi thứ thật đặc biệt đối với tôi.

12

Đẩy nhẹ tiếng nhạc bài hát Mời rượu (chám tiến, Cham moi)

13	PV Hà Huyền: Trong tiếng cồng chiêng rộn ràng, mọi người quây quần bên chum rượu cần cùng hòa mình vào không gian văn hóa đậm đà bản sắc của các dân tộc vùng cao xứ Thanh, chia sẻ niềm vui và hạnh phúc, truyền đi thông điệp hòa bình, mến khách của đồng bào với du khách muôn phương.	
14	<i>Đẩy cao tiếng hát nhạc bài Mời rượu (20 giây)</i>	
15	BTV Bá Phụng: Vâng, xin cảm ơn PV Hà Huyền với trải nghiệm thật thú vị và nguồn năng lượng tuyệt vời cho chúng tôi. Kính thưa PGS TS Mai Văn Tùng, trên tay Bá Phụng là báo cáo về kết quả hoạt động du lịch của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa trong năm 2023. Tôi xin phép điểm qua một số thông tin cơ bản thế này ạ. Năm qua, Thanh Hóa đón hơn 12,5 triệu lượt khách, trong đó, khu vực miền núi đóng góp gần 2 triệu lượt khách; Doanh thu toàn tỉnh là hơn 24.500 tỷ đồng, trong đó khu vực miền núi đạt gần 2.700 tỷ đồng. Thưa PGS, ông có suy nghĩ về những con số này không ạ? PGS TS Mai Văn Tùng: Một con số biết nói, một con số rất ấn tượng về thành quả của phát triển du lịch cộng đồng, nói riêng và du lịch tỉnh Thanh Hóa, nói chung. Đây là một hướng đi rất đúng của các cấp Đảng, chính quyền và người dân vùng cao đã nỗ lực hết mình trong phát triển du lịch cộng đồng, biến du lịch cộng đồng trở thành một trong những lợi thế trong phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, tôi cũng kỳ vọng, số liệu này là nền tảng căn bản cho mục tiêu đột phá trong phát triển du lịch cộng đồng vùng cao xứ Thanh trong năm 2024 cũng như những năm tiếp theo. BTV Bá Phụng: Ngay sau đây, xin mời PGS và đồng bào cùng phóng viên Phương Chính về tìm	BTV hỏi bằng tiếng Thái, nhân vật trả lời tiếng phổ thông có đọc dịch tiếng Thái

	hiếu về quá trình làm du lịch cộng đồng của bà con dân tộc Thái ở bản Mạ, nay là thôn Thanh Xuân, thị trấn huyện Thường Xuân, tỉnh Thanh Hóa.	
16	Tiếng bước chân phóng viên Phương Chính đi trên cầu treo, tiếng suối chảy	4’’
17	PV Phương Chính: Thưa đồng bào và các bạn! Tôi đang đi trên cầu treo, bắc qua sông Chu vào thăm bản Mạ. Trước khi cầu được xây dựng, bản Mạ nằm tách biệt hoàn toàn với thế giới bên ngoài. Cả bản hiện có gần 250 hộ người Thái. Điều độc đáo là bà con nơi đây còn giữ được hầu như nguyên vẹn các ngôi nhà sàn truyền thống.	Tiếng suối
18	Tiếng xe cộ, tiếng người nói	
19	Tôi đang đứng trước một cơ ngơi rất khang trang của đôi vợ chồng trẻ Lữ Văn Tính và Hà Thị Tuyền. Theo quan sát, tôi đếm được 2 nhà sàn lớn, 3 nhà bungalow, một nhà sinh hoạt ẩm thực tập thể, có thể phục vụ được 50 khách một lượt. Có được cơ ngơi này là nhờ sự thay đổi mạnh mẽ trong tư duy phát triển kinh tế của vợ chồng Tuyền - Tính. Cách đây 7 năm về trước, tiếp thu chủ trương của tỉnh, được sự vận động, tuyên truyền của địa phương, anh chị đã quyết tâm đổi đời từ du lịch cộng đồng. Vay vốn từ chính sách ưu đãi của ngân hàng, anh em họ hàng, số tiền tích lũy của cả gia đình, bán thêm đôi trâu... Tính và Tuyền đã có được chút vốn để khởi nghiệp. Chị Hà Thị Tuyền nói tiếng Thái: Chỗ này trước đây là một vườn tạp, cỏ dại mọc um tùm, giờ có dự án phát triển du lịch, em cải tạo và dựng thêm cái nhà sàn để khách đến tham quan, chụp ảnh.	Tiếng động nói chuyện, các phương tiện ở không gian làm du lịch nhà Tuyền

	Tuyến say sưa kể cho tôi nghe về thành quả của cả gia đình trong gần ấy năm miệt mài làm du lịch. Từ một hộ có thu nhập bấp bênh, trông chờ chủ yếu vào mấy sào ruộng, nay đời sống khá hơn nhiều. Vợ chồng Tuyến không chỉ trả hết nợ, thu nhập từ 25 đến 30 triệu đồng 1 tháng, gia đình còn sắm sửa nhiều thiết bị đắt tiền, tích lũy được tài sản hàng tỷ đồng, có thời gian rồi chăm sóc bố mẹ già và chăm lo cho các con cái học hành đến nơi, đến chốn. Cách nhà Tuyến và Tính 2 nóc nhà sàn, hộ anh Lữ Văn Lại cũng là 1 trong 10 gia đình của bản Mạ đăng ký làm du lịch cộng đồng. Thay vì đầu tư vào xây dựng cơ sở lưu trú như các hộ khác, anh Lại chọn cách đi riêng, góp vốn, thuê đất vườn của dân bản để xây dựng cánh đồng hoa cho du khách check-in, làm trang trại rau sạch, cải tạo ao nuôi cá, nuôi gà vịt thả đồi... để cung ứng nguồn thực phẩm cho các nhà làm du lịch cộng đồng. Nhờ cách làm sáng tạo này, mỗi năm anh Lại thu về gần 100 triệu đồng. Anh Lữ Văn Lại (nói bằng tiếng Thái): <i>Rau này chúng em trồng hoàn toàn bằng phương pháp hữu cơ, nước sạch trên núi xuống. Bọn em bán rau, bán gà đồi chủ yếu cho các chủ homestay.</i>	
20	<i>Chạy tiếng công chiêng</i>	
21	Theo chia sẻ của lãnh đạo thị trấn Thường Xuân, trước đây, bản Mạ, nay là khu phố Thanh Xuân có tỷ lệ hộ nghèo lên đến 80%, nay chỉ còn vài hộ cận nghèo. Những chuồng trại chăn nuôi dưới gầm nhà sàn đã được di dời đến các khu trang trại, con đường trung tâm bản được rải nhựa, điện đã kéo về tất cả các hộ, nhà nào cũng đã có đầy đủ phương tiện đi lại, viễn thông, Internet... Diện mạo bản Mạ ngày càng sạch đẹp và khang trang hơn. Trong sự đổi thay vượt bậc của bản Mạ hôm nay có đóng góp từ thành quả	Âm thanh nền công chiêng

	của quá trình phát triển du lịch cộng đồng. Dù bản Mạ đã hiện đại hơn trước, nhưng bà con vẫn còn gìn giữ được nhiều nét văn hóa truyền thống của dân tộc như: nhà sàn, trang phục, lễ tục mừng cơm mới, các trò chơi dân gian, dàn công chiêng thường ngày vẫn được các nam thanh, nữ tú biểu diễn để đón du khách về với bản mình.	
22	<i>Đẩy tiếng công chiêng đẩy cao</i>	<i>10’’</i>
23	BTV Bá Phụng: Xin cảm ơn chị Phương Chính đã giúp tôi cùng quý vị thính giả nghe câu chuyện làm du lịch của bà con đồng bào Thái bản Mạ. BTV Ái Vân: Cũng như bản Mạ ở huyện Thường Xuân, bản Đôn, xã Thành Lâm, huyện Bá Thước đã trở nên gọn gàng, sạch sẽ và giàu đẹp hơn, đời sống người dân khấm khá hơn cũng nhờ phát triển du lịch cộng đồng. Phóng viên Hà Huyền tiếp tục quay trở lại bản Đôn để ghi nhận câu chuyện làm du lịch cộng đồng và những thay đổi ở vùng đất này, mời đồng bào và các bạn cùng lắng nghe !	
24	<i>Tiếng suối róc rách, tiếng chim trong rừng</i>	<i>6’’</i>
25	PV Hà Huyền: Tôi đang ngồi trên ban công nhà sàn của chị Hà Thị Tương. Từ đây, tôi có thể quan sát được cánh đồng ruộng bậc thang đang mùa lúa trổ bông, cảm nhận được hơi mát của dòng suối trong lành, lắng nghe tiếng chim hót và cả tiếng à ời ru con của các bà mẹ bím sữa... Một cảm xúc thật khó tả! Biết được giá trị của những điều giản dị nhưng quý báu từ thiên nhiên và văn hóa bản địa trong phát triển kinh tế, xóa đói, giảm nghèo, từ năm 2016, chị Hà Thị Tương, dân tộc Thái, một nông dân chính hiệu đã mạnh dạn biến những thứ sẵn có của nhà mình thành điểm du lịch cộng đồng.	

Chị Hà Thị Tương: *Từ khi có du lịch cộng đồng, gia đình tôi đã sửa sang lại nhà cửa, mạnh dạn vay vốn làm thêm cảnh quan, phòng nghỉ, các thiết bị nghe nhìn, nấu ăn... Từ năm 2016 đến nay, chúng tôi có thu nhập ổn định từ 15 đến 20 triệu đồng 1 tháng, tạo việc làm cho 6 lao động trong thôn xóm với thù lao là 300 ngàn đồng 1 ngày.*

PV Hà Huyền: Đó là những chia sẻ của chị Hà Thị Tương. Chị Hà Thị Tương là một trong 25 hộ gia đình ở thôn Đôn đăng ký làm du lịch cộng đồng. Cách đó không xa, bà Hà Thị Nghiễm cũng là một phụ nữ Thái rất có bản lĩnh khi huy động cả gia đình, dòng họ cùng nhau góp vốn phát triển du lịch cộng đồng với thương hiệu của riêng mình.

Bà Hà Thị Nghiễm nói: *Trước đây, tôi chưa có ý định làm du lịch, được tham gia lớp tập huấn của chính quyền địa phương, tôi đã được tiếp thu kiến thức làm du lịch và quyết tâm làm. Huyện thì tạo điều kiện để tôi có thể hoàn thiện các thủ tục giấy tờ để đủ điều kiện pháp lý đi vào hoạt động. Chúng tôi làm du lịch để giữ được các nét đặc trưng của người Thái bản địa. Hiện gia đình tôi xây dựng được 4 nhà sàn tập thể và 13 phòng riêng, có thể đón khoảng 200 khách 1 ngày, từ đầu năm đến nay cũng đón được trên 2 nghìn lượt khách.*

PV Hà Huyền: Ông Hà Huy Giáp, Trưởng bản Đôn rất phấn khởi khi thấy phong trào thi đua phát triển kinh tế, phát triển du lịch của bà con dân bản.

Ông Hà Huy Giáp nói: *Từ ngày có du lịch cộng đồng, đời sống kinh tế của dân bản nâng cao một cách rõ rệt. Từ một bản nghèo, đến năm 2023, thu nhập bình quân đầu người đã nâng lên 43 triệu đồng/năm. Đặc biệt, du lịch cộng đồng đã tạo ra nhiều việc làm cho người dân bản địa. Trước bà con phải đi làm ăn xa, nay thì đã có hơn 200 lao động tìm được việc tại nhà. Chúng tôi luôn quán triệt phát*

	<i>triển du lịch cộng đồng phải gắn với xây dựng nông thôn mới.</i> Theo báo cáo của UBND huyện Bá Thước, đến hết năm 2023, địa phương này có tổng 102 cơ sở lưu trú, trong đó 82 cơ sở là homestay, tập trung ở các xã Thành Lâm, Thành Sơn và Cổ Lũng, có công suất đón khoảng trên 2.800 lượt khách/ngày/đêm. Năm 2023, Bá Thước đón được gần 140 ngàn lượt khách, trong đó khách quốc tế là hơn 18 ngàn lượt, doanh thu ước đạt trên 110 tỷ đồng.	
26	Nhạc cắt nhắc sóng 20’’	
27	<i>BTV và khách mời nói tiếng phổ thông, lồng dịch tiếng Thái</i>	
28	BTV Bá Phụng: Kính thưa PGS, trên tay tôi là một bài báo “Mặt trái của du lịch cộng đồng” của phóng viên Thúy Hồng, đăng trên Báo Dân tộc mới đây có điểm qua một số bất cập trong phát triển du lịch cộng đồng ở một số tỉnh phía Bắc nước ta, nơi có điều kiện về địa hình, thiên nhiên, văn hóa... tương đồng với miền núi Thanh Hóa. Theo tác giả, việc phát triển du lịch cộng đồng một cách ồ ạt, thiếu tính toán, thiếu kiến thức chuyên môn... dẫn đến nguy cơ du lịch cộng đồng hoạt động kém hiệu quả và thiếu bền vững. Tác giả viện dẫn cho nhận định này ở bản Lác, xã Chiềng Châu, huyện Mai Châu, tỉnh Hòa Bình. Giai đoạn 2014 - 2016, khách du lịch (cả nội địa và quốc tế) đến bản Lác rất đông, mang lại hiệu quả kinh tế rõ nét. Tuy nhiên, đến sau năm 2018, lượng khách quốc tế giảm hẳn, khách nội địa có tăng nhưng ít. Lý do là, không gian của bản đã bị dân hiện đại hóa, số nhà sàn dần thay thế bằng nhà bê tông. Vẻ đẹp hoang sơ, thơ mộng, yên bình... dần đi vào dĩ vãng. Các sản phẩm văn hóa vật thể và phi vật thể truyền thống dần biến mất. Đơn cử như, nghề dệt thổ cẩm truyền thống biến mất, thay bằng các sản phẩm “Made in	

	China”. Vậy, thưa PGS, soi vào cách làm du lịch cộng đồng hiện nay ở miền núi tỉnh Thanh Hóa, ông có nghĩ cách làm du lịch ở miền núi tỉnh Thanh Hóa có đang đi theo lối này không ạ? PGS TS Mai Văn Tùng: <i>Những thông tin vừa rồi nó có tính chất cảnh báo cho chúng ta nếu muốn phát triển du lịch cộng đồng bền vững thì phải gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc, bởi, chính nó là tài nguyên của du lịch cộng đồng. Theo tôi, tới đây, các địa phương miền núi Thanh Hóa cần lưu ý những điều đang tồn tại, hạn chế mà chúng ta cần phải khắc phục. Cụ thể như: Chính quyền địa phương cần sâu sát hơn nữa trong vấn đề quản lý, định hướng phát triển du lịch cho người dân; một số điểm du lịch còn đang bất cập trong giá cả, cơ sở hạ tầng hết sức quan trọng, vấn đề vệ sinh môi trường, bãi bến đỗ xe...</i> BTV Bá Phụng: Thưa PGS, phóng viên chúng tôi cũng đã ghi nhận một số ý kiến của đại diện các đơn vị lữ hành, các nhà quản lý Nhà nước về vấn đề này. Kính mời PGS cùng đồng bào lắng nghe!	
29	Nhạc cắt	4’’
30	BTV Ái Vân: Có nhiều năm tổ chức đưa khách du lịch trong và ngoài tỉnh về với các điểm du lịch cộng đồng ở Thường Xuân, Bá Thước, Quan Hóa... anh Phạm Tiến Hải, Giám đốc Công ty thương mại và du lịch quốc tế Long Hải, Phó Chủ tịch thường trực Hội du lịch lữ hành thành phố Thanh Hóa, tỉnh Thanh Hóa nhận thấy còn vài điều bất cập cần khắc phục trong thời gian tới. Ông Phạm Tiến Hải cho biết: Âm thanh ông Phạm Tiến Hải: <i>Thứ nhất, các địa phương đang phát triển du lịch cộng đồng một</i>	

cách ô ạt, phải nói là phát triển “nóng”. Thứ hai, sản phẩm du lịch ở các điểm này na ná nhau, giống nhau, không có điểm nhấn, đặc trưng riêng. Thứ ba, một số nơi người dân chưa thực sự quan tâm về gìn giữ vệ sinh môi trường. Thứ tư, về giá cả phải nói là còn khá cao so với mặt bằng chung, nhất là phí lưu trú, thậm chí, giá cả còn không ổn định, gây khó khăn cho chúng tôi trong quá trình tổ chức tour cho du khách về với các điểm du lịch ở miền núi Thanh Hóa.

BTV Ái Vân: Ở góc nhìn một nhà tổ chức lữ hành có nhiều năm kinh nghiệm trong tổ chức tour du lịch cho khách quốc tế, ông Vũ Văn Tuyên, Giám đốc Công ty du lịch Travell Hills, Phó Chủ tịch Hội Du lịch cộng đồng Việt Nam cảnh báo:

Âm thanh ông Vũ Văn Tuyên: Nếu cơ quan Nhà nước không có định hướng phát triển du lịch thì người dân sẽ loay hoay, tự phát, vô tình làm mất đi sự cân bằng trong phát triển. Nếu không định hướng, khoảng 2 - 3 năm, hoặc 5 năm tới, Pù Luông cũng sẽ giống như là Mai Châu. Chúng ta đã có tài nguyên du lịch, nhưng phải khai thác nó một cách hiệu quả. Lúc này thì Pù Luông đang làm khá tốt. Thế nhưng, nếu chúng ta không có định hướng, định vị phát triển bền vững thì sẽ đi theo vết xe đổ của một số địa phương, như xây dựng nhà xi măng đón khách thay vì nhà truyền thống dân tộc...

BTV Ái Vân: Theo ông Lê Quang Huy, Phó Chủ tịch UBND huyện Bá Thước, địa phương này đang trình UBND tỉnh phê duyệt Đề án phát triển du lịch Bá Thước, giai đoạn 2025 -2030, tầm nhìn đến 2045. Bên cạnh các giải pháp về quản lý Nhà nước, Bá Thước đang chú trọng đến việc khôi phục và phát triển các làng nghề truyền thống, khuyến khích phát triển các sản phẩm OCOP để đa dạng hóa sản phẩm du lịch.

Âm thanh ông Lê Quang Huy: Hiện nay, huyện đã có 2 làng nghề truyền thống được tỉnh công

	nhận là làng nghề thổ cẩm ở thôn Lặn Ngoài, xã Lũng Niêm và làng nghề rượu cần ở thôn Tân Thành, xã Thành Lâm. BTV Ái Vân: Thời gian qua, nhận thấy những hạn chế, khó khăn trong phát triển du lịch cộng đồng ở miền núi, một số địa phương có Đề án du lịch cộng đồng được phê duyệt, Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Thanh Hóa cũng đã đưa ra một số giải pháp tổng thể nhằm đưa du lịch miền núi, nói chung, du lịch cộng đồng, nói riêng, phát triển bền vững trong thời gian tới. Bà Vương Thị Hải Yến, Phó Giám đốc Sở VH-TT&DL tỉnh Thanh Hóa đề cập đến 6 nhóm giải pháp, gồm: Tăng cường quản lý, định hướng của Nhà nước về du lịch; Đa dạng hóa nguồn lực để đầu tư cho du lịch; Đa dạng hóa sản phẩm du lịch; Bảo tồn và phát triển các giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể; Tăng cường xúc tiến quảng bá và kết nối du lịch, đặc biệt chuyển đổi số trong phát triển du lịch và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực. Bà Vương Thị Hải Yến cũng cho biết: Âm thanh bà Vương Thị Hải Yến: <i>Đẩy mạnh bảo tồn các di sản văn hóa vật thể, phi vật thể của đồng bào các dân tộc, biểu diễn văn nghệ dân gian, tổ chức các trò chơi dân gian thông qua tập huấn và nhân rộng mô hình câu lạc bộ, đội văn nghệ thôn, bản làng phục vụ du lịch; bảo tồn, tôn tạo các di tích lịch sử văn hóa, tâm linh, điển hình như: Hang Con Moong, Phủ Na, đền Cửa Đập, đền Phố Cát, đền Chín Gian.</i>	
31	Nhạc cắt chương trình tiếng Thái	
32	Tiếng hiện bầm chặt lạch cách của nhân vật đang chuẩn bị món ăn	4’’

Hôm nay, vợ chồng anh Lữ Văn Tính chị Hà Thị Tuyên dậy từ sớm để chuẩn bị đón một đoàn khách du lịch từ thành phố Thanh Hóa lên nghỉ dưỡng cuối tuần.

Hà Thị Tuyên: Anh ơi, anh nhớ là sáng nay chúng ta đón một đoàn khách khoảng 10 người anh nhé! Họ muốn đặt cơm anh nhé!

Lữ Văn Tính: Vậy khách muốn ăn cái gì á em?

Hà Thị Tuyên: Họ nói muốn ăn gà đồi nướng, cá nướng, tôm, thịt lợn, rau củ

Lữ Văn Tính: Cá sông hay cá ao được em?

Hà Thị Tuyên: Cá sông anh ạ!

Lữ Văn Tính: Vậy để anh rủ mấy anh em ra sông Chu thả lưới bắt vài con về nướng để khách cảm nhận được ẩm thực của người Thái ta nhé!

Hà Thị Tuyên: Vâng!

Lữ Văn Tính: Còn gà để anh lên đồi nhà mình bắt vài con về nướng nó mới ngon, mới gọi là đặc sản.

Hà Thị Tuyên: Anh bắt con to ấy nhé.

Lữ Văn Tính: Ừ, anh biết rồi.

Vợ chồng
Tuyên,
Tính trò
chuyện
với nhau
bằng tiếng
Thái

34	<i>Chạy 3’’ tiếng khua bát đũa, xoang nồi</i>	3’’
35	<i>Chạy nhạc bài hát “Mời rượu” tiếng Thái</i>	
36	BTV Ái Vân: Nghe câu chuyện của gia đình trẻ Tuyển – Tính chuẩn bị đón khách tôi cũng cảm nhận rõ nét về một cuộc sống thật thú vị và hạnh phúc ! BTV Bá Phụng: Đúng vậy chị Ái Vân. Một công việc không quá vất vả, thu nhập ổn định và bền vững, chăm sóc con cái, gia đình hạnh phúc, đồng bào gìn giữ và phát huy được bản sắc văn hóa truyền thống, bản làng ngày đẹp giàu hơn... BTV Ái Vân: Vâng, tôi cũng đồng ý với anh Bá Phụng. Hiện nay, không chỉ riêng bản Mạ hay bản Đôn,... rất nhiều bản làng xinh đẹp của miền núi Thanh Hóa đang dần trở thành điểm đến yêu thích, “nơi ước đến, chốn mong về” của du khách muôn phương, là nơi đáng sống của đồng bào các dân tộc vùng cao. BTV Bá Phụng: Tôi cũng mong bà con luôn giữ được cái “hồn cốt” của dân bản, để mỗi lần đến và đi du khách phương xa sẽ luôn hài lòng khi đến và nhớ mãi hình ảnh đẹp khi về.	
37	<i>Đẩy nhạc bài hát 20’’</i>	
38	BTV Ái Vân: Chương trình phát thanh tiếng Thái của Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hóa, với tựa	

	đề “ĐỪNG ĐỂ SỨC NÓNG ĐỐT CHÁY SỰ BỀN VỮNG” đến đây là hết. BTV Bá Phụng: Xin cảm ơn và chào tạm biệt bà con và quý vị thính giả!	
39	Đẩy nhạc bài hát lên và vuốt nhạc kết thúc chương trình	15’’